

Valitsuse dekreet

mehaaniliselt ringlussevõetud teise plastist toormaterjali jäätme oleku lakkamise kriteeriumide kohta

Valitsuse otsusega jäätmeseaduse (646/2011) paragrahvi 5b lõike 2 kohaselt, mida on muudetud seadusega 714/2021, ja paragrahvi 10 kohaselt, mida on osaliselt muudetud seadusega 714/2021, ja keskkonnakaitseseaduse (527/2014) paragrahvi 9 kohaselt, mida on muudetud seadusega 1166/2018, kehtestatakse alljärgnev.

1. jagu

Eesmärk ja reguleerimisala

Dekreedis sätestatakse kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks, millal mehaaniliselt ringlussevõetud teise plastist toormaterjal lakkab olemast jäätmed ja millal võib kasutada kriteeriumidele vastavat teisest plastist toormaterjali.

Dekreeti kohaldatakse teise plastist toormaterjali tootjate suhtes, kellel on keskkonnakaitseseaduse (527/2014) paragrahvis 27 nimetatud keskkonnaluba plastijäätmete töötlemiseks ja kes võtavad vastu dekreedis nimetatud kriteeriumid.

Samuti reguleeritakse toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud teisest plastist toormaterjalide tootmist komisjoni määrusega (EL) 2022/1616, milles käsitletakse toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud ringlussevõetud plastist materjale ja esemeid ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 282/2008, komisjoni määrusega (EÜ) nr 2023/2006 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete heade tootmistavade kohta, komisjoni määrusega (EL) nr 10/2011 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud plastmaterjalide ja -esemete kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1935/2004 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 80/509/EMÜ ja 89/109/EMÜ.

2. jagu

Määratlused

Dekreedis kasutatakse järgmisi mõisteid järgmises tähenduses:

1) *sisend* – 1. lisas osutatud plastijäätmed, mida kasutatakse toorainena punktis 2 osutatud teise plastist toormaterjali tootmiseks;

2) *teisene plastist toormaterjal* – plastist materjal graanulite, purustatud plasti või plastijäätmetest valmistatud helvestena, mis on saadaval toormaterjalina uute plasttoodete valmistamiseks, ilma et seda oleks vaja lisaks töödelda;

3) *taaskasutamistoiming* – tehnilised ja muud meetmed sisendite vastuvõtmiseks, eeltöötlemiseks ja taaskasutamiseks, et muuta plastijäätmed teiseseks plastist toormaterjaliks;

4) *tootja* – jäätmete valdaja, kes võtab teise plastist toormaterjali suhtes vastu jäätme oleku lakkamise kriteeriumid;

5) *sõltumatu pool* – vastavushindamisteenuseid osutav üksus, krediidasutus, investeerimisühing või muu asutus;

6) *sulavoolavusindeks* – termoplastilise polümeeri sulamise lihtsuse mõõt teataval temperatuuril ja kindlaksmääratud rõhu all.

Paragrahv 3

Teisese plastist toormaterjali jäätteks oleku lakkamise kriteeriumid

Teisese plastist toormaterjali jäätteks liigitamine lõpetatakse, kui teisese plastist toormaterjali turule laskmise ajal on täidetud järgmised nõuded:

- 1) taaskasutamistoimingu sisendina on kasutatud 1. lisas osutatud plastijäätmeid;
- 2) sisend on läbinud taaskasutamistoimingu, mis vastab 5. ja 7.–9. paragrahvis sätestatud nõuetele;
- 3) teise plastist toormaterjal vastab paragrahvis 10 sätestatud nõuetele;
- 4) teisese plastist toormaterjali kavandatud kasutusotstarve on kindlaks määratud paragrahvi 12 kohaselt;
- 5) teise plastist toormaterjal on ladustatud paragrahvi 13 nõuete kohaselt ja sellel on paragrahvi 14 kohane vastavusdeklaratsioon, mis vastab paragrahvis 15 sätestatud sisunõuetele.

Paragrahv 4

Tootja kvaliteedi tagamise süsteem

Tootjal peab olema kvaliteedi tagamise süsteem, et pidevalt kontrollida taaskasutamistoimingu ja taaskasutamistoimingu läbinud ringlussevõetud plastist toormaterjali vastavust kvaliteedi tagamise nõuetele.

Tootja määrab isikud, kes vastutavad kvaliteedi tagamise süsteemi eest, ning tagab, et vastutavad isikud ja kvaliteedi tagamise rakendamisega seotud isikud on saanud kvaliteedi tagamise süsteemi alase väljaõppe. Vastutavad isikud määratakse kvaliteedi tagamise süsteemis.

Tootja koostab kvaliteedi tagamise süsteemi hindamis- ja auditeerimiskava.

Kvaliteedi tagamise süsteemi vastavust kontrollib sõltumatu osaline. Sõltumatul osalisel on selle ülesande täitmiseks Soome ohutus- ja kemikaaliameti akrediteerimisteenistuse antud kvalifikatsioon.

Paragrahv 5

Plastijäätmete vastuvõtmine

Tootja kontrollib iga plastijäätmete saadetist jäätmete vastuvõtmise ajal enne eeltöötlemist. Tootja koostab vastuvõtva kontrolli juhised ja dokumenteerib need oma kvaliteedi tagamise süsteemis.

Tootja võib vastu võtta üksnes 1. lisas nimetatud plastijäätmeid, mis peavad samuti

- 1) olema sellised, mis tagavad taaskasutamistoimingu tehnilisi lahendusi arvesse võttes võimaluse toota kriteeriumidele vastavat teisese plastist toormaterjali;
- 2) olema ladustatud ja transporditud nii, et 1. lisas esitatud erinevate jäätmekoodide alla kuuluvaid jäätmeid ei segataks omavahel ega muude jäätmetega.

Tootja ei võta plastijäätmete vormis vastu pakendeid, mida kasutatakse sellise ohtliku aine või segu pakendamiseks või ladustamiseks, mis vastab 2. lisas osutatud ohuklassile või -

kategooriale. Seda nõuet ei rakendata kodumajapidamistest eraldi kogutud plastijäätmete suhtes.

Taaskasutamistoimingu sisendina ei tohi kasutada plastijäätmeid, mille puhul kahtlustatakse või leitakse, et need sisaldavad lisandeid, mis märkimisväärselt halvendavad ringlussevõetud plastist toormaterjali kvaliteeti.

Paragrahv 6

Dokumendid plastijäätmete vastuvõtmise kohta

Tootja peab arvestust sisendina saadud ja tagasilükatud plastijäätmete kohta. Vastuvõtudokumentides tuleb märkida iga vastuvõetud plastijäätmete saadetise vastuvõtmise kuupäev ja kellaeg, jäätmete tekitaja ja tarnija, jäätmete liik, nimetus ja kogus ning märke vastuvõtmise kohta. Vastu võtmata jäätmesaadetiste puhul märgitakse tagasilükkamise kuupäev, jäätmete tekitaja ja tarnija, jäätmete liik, kood ja kogus ning tagasilükkamise põhjused.

Tootja koostab juhised vastuvõtuandmete pidamiseks ja dokumenteerib need kvaliteedi tagamise süsteemis.

Paragrahv 7

Plastijäätmete ladustamine

Tootja ladustab toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud teise plastist toormaterjali tootmiseks ettenähtud plastijäätmeid eraldi muudest plastijäätmetest ja jäätmetest.

Tootja hoiab ehituses tekkivaid plastijäätmeid lammutus- ja muudest jäätmetest eraldi.

Paragrahv 8

Plastijäätmete eeltöötlemine

Tootja töötleb plastijäätmed enne nende kasutamist taaskasutamistoimingu sisendina, et eemaldada mitteplastijäätmed või märkimisväärses koguses lisandeid sisaldavad plastijäätmed.

Tootja jälgib pidevalt eeltöödeldud plastijäätmete kvaliteeti ja eemaldab kõik avastatud lisandid, mis võivad märkimisväärselt kahjustada toodetava teise plastist toormaterjali kvaliteeti. Tootjad peavad pidama arvestust eemaldatud lisandite koguse ja töötlemisviisi kohta.

Paragrahv 9

Plastijäätmete taaskasutamine

Plastijäätmete taaskasutamisel tagab tootja, et:

1) tekkekohas plasti liigi järgi sorteeritud plastijäätmed on enne edasises töötlemises sisendina kasutamist asjakohaselt sorteeritud;

2) jäätmed, mida tekkekohas ei sorteerita plasti liigi järgi, sorteeritakse plasti liigi järgi ja võttes arvesse muid ringlussevõetud plastist tooraine kvaliteedi ja klassifitseerimisega seotud omadusi;

3) eeltöödeldud ja sorteeritud plastijäätmeid vähendatakse purustamise või helvesteks rebestamise teel ning eemaldatakse mitteplastmaterjali sisaldavad tükid;

4) saastunud plastijäätmeid või kleebiseid või muid lisandeid sisaldavaid plastijäätmeid töödeldakse lisandite eemaldamiseks;

5) kõik ülejäänud lisandid eemaldatakse plastisulamist, mis on ette nähtud granuleerimiseks ekstrusiooni teel või muul viisil enne granuleerimist;

6) toiduga kokkupuutumiseks ette nähtud teise plastist toormaterjali tootmiseks kasutatav töötlemisliin töötleb üksnes plastijäätmeid, mis on pärit toiduga kokku puutunud plasttoodetest ja mida kogutakse eraldi või sorteeritakse tekkekohas.

Tootja määrab kindlaks asjakohased ja piisavad riskijuhtimismeetmed saastunud partiide identifitseerimiseks ja eemaldamiseks taaskasutustoimingust.

Tootja koostab kvaliteedi tagamise süsteemis juhised teise plastist toormaterjali tootmisel kasutatavate seadmete kasutamise ja hooldamise ning tootmisprotsessiga seotud funktsioonide kohta.

Paragrahv 10

Teise plastist toormaterjali spetsifikatsioonid

Tootja esitab teise plastist toormaterjali kohta järgmised spetsifikatsioonid:

- 1) põhipolümeeri ja teiste polümeeride massifraktsioonid;
- 2) selle sobivus plasttoodete erinevatele tootmismeetoditele;
- 3) sulavoo indeks kas pideva mõõtmisena või kuni 1500 kg teise plastist toormaterjali partii representatiivse proovi põhjal.

Paragrahv 11

Proovide võtmise dokumenteerimine, proovide analüüs ja tulemused

Tootja koostab juhised proovide võtmiseks ja katsetamiseks paragrahvis 10 sätestatud spetsifikatsioonide kohaselt ning registreerib juhised kvaliteedi tagamise süsteemis. Juhised peavad sisaldama järgmist teavet:

1) proove koguv isik ja tema kvalifikatsioon, proovivõtukoht, proovivõtumeetod ning proovivõtu kuupäev ja kellaeg;

2) sulamisindeksi ja muude omaduste kindlaksmääramiseks kasutatavad meetodid;

3) proovivõtu ajal täheldatud kõrvalekalded;

4) tootja kasutatavate proovivõtu-, mõõtmis- või katseseadmete kasutamine, kalibreerimine ja hooldus.

Proovide analüüsimiseks kasutatavad meetodid ja vahendid ning analüüsitulemused tuleb dokumenteerida kvaliteedi tagamise süsteemi osana. Dokumendid peavad sisaldama järgmist teavet:

1) proovide analüüsimisel kasutatud parameetrid ja uurimismeetodid;

2) proovidele tehtud analüüside tulemused;

3) täheldatud kvaliteedihälbed;

4) hälvetele reageerimiseks võetud meetmed;

5) tootja kasutatavate proovivõtu-, mõõtmis- või katseseadmete kalibreerimine ja hooldus.

Lõikes 2 nimetatud kvaliteedi tagamise dokumente hoitakse 10 aastat alates dokumentide koostamise kuupäevast.

Pideva mõõtmisena saadud sulavoo indeksi reaajas mõõtmisandmeid hoitakse vähemalt kaks kuud.

Paragrahv 12

Taaskasutamistoimingu läbinud teisele plastist toormaterjali lubatud kasutusviisid

Teisest plastist toormaterjali võib kasutada plasttoodete või plasti sisaldavate toodete valmistamiseks.

Paragrahv 13

Taaskasutamistoimingu läbinud teisele plastist toormaterjali ladustamine

Tootja ladustab eraldi teiseid plastist toormaterjale, mis on ette nähtud erinevaks kasutuseks. Teisest plastist toormaterjali tuleb ladustada nii, et selle kvaliteet ei halveneks.

Kui tootjal on põhjust kahtlustada, et teisele plastist toormaterjali kvaliteet on ladustamise ajal halvenenud, nii et see ei vasta enam kriteeriumidele, kontrollib tootja teisele plastist toormaterjali kvaliteeti ja hindab selle sobivust kavandatud kasutuseks. Tootja tagastab kriteeriumidele mittevastava teisele plastist toormaterjali jäätmetena töötlemiseks.

Paragrahv 14

Tootja vastavusdeklaratsioon

Tootjad koostavad vastavusdeklaratsiooni teisele plastist toormaterjali kohta, mida nad toodavad ja turule viivad. Vastavusdeklaratsioon esitatakse teisele plastist toormaterjali vastuvõtjale iga teisele plastist toormaterjali partiiga. Vastavusdeklaratsioon võib olla ka elektroonilisel kujul. Tootja säilitab vastavusdeklaratsiooni 10 aastat pärast selle väljaandmist.

Tootja esitab taotluse korral Soome ohutus- ja kemikaaliametile kinnituse teisele plastist toormaterjali nõuetele vastavuse kohta.

Paragrahv 15

Vastavusdeklaratsiooni sisu

Vastavusdeklaratsioon peab sisaldama järgmist teavet teisele plastist toormaterjali kohta:

- 1) tootja nimi ja kontaktandmed ning kinnitus kriteeriumidele vastavuse kohta ja allkiri;
- 2) kriteeriumide vastuvõtmise kuupäev ja keskkonnakaitseseaduse kohaselt tegevuse järelevalve eest vastutav järelevalveasutus;
- 3) põhiteave teisele plastist toormaterjali kohta, sealhulgas selle värvus ja päritolu jäätmekoodide kaupa;
- 4) plasti liik ja selle tunnus tööstusharu spetsifikatsiooni kohaselt;
- 5) sulavoo indeks ja selle määramiseks kasutatud standard või määramismeetodi täpne kirjeldus ning teisele plastist toormaterjali peamise polümeeri ja muude polümeeride massifraktsioonid;
- 6) plasttoodete kavandatud kasutusotstarve ja sobivus tootmismeetodite jaoks paragrahvi 12 kohaselt.

Paragrahv 16

Teavitamis- ja aruandluskohustus

Kriteeriumide kehtestamisest teavitab tootja kirjalikult keskkonnakaitseaduse paragrahvi 23 lõikes 1 nimetatud järelevalveasutust. Teade peab sisaldama selgitust tootja kvaliteedi tagamise süsteemi kohta. Teade esitatakse hiljemalt 30 päeva enne kriteeriumide kehtestamist.

Tootja esitab igal aastal keskkonnaloas kindlaksmääratud ajal, kuid hiljemalt järgmise kalendriaasta veebruari lõpuks järelevalveasutusele:

1) andmed taaskasutamistoimingus kasutatud jäätmete ja nende koguste kohta, mis on esitatud lisas 1 loetletud plastijäätmete ja jäätmekoodide kaupa;

2) selgitus muudatuste kohta tootja kvaliteedi tagamise süsteemis;

3) andmed kriteeriumidele vastava teisese plastist toormaterjali koguste kohta.

Tootja esitab järelevalveasutusele igal aastal teabe 1. lisas loetletud vastuvõetud jäätmekoguste kohta jäätmeliikide kaupa, samuti teabe paragrahvis 8 osutatud eeltöötlemise sisendist ja paragrahvis 9 osutatud taaskasutamistoimingust eemaldatud materjali koguste ning edasise töötlemise kohta.

Tootja teatab järelevalveasutusele kirjalikult kriteeriumide kasutamise lõpetamisest.

Paragrahv 17

Jõustumine

Määrus jõustub 1. augustil 2024.

Dekreedi ei kohaldata teiseste plastist toormaterjalide suhtes, mis on toodetud enne dekreeidi jõustumist. Kõik enne dekreeidi jõustumist tehtud *ad hoc*-otsused jäätteks oleku lakkamise kohta tunnistatakse kehtetuks 3. paragrahvis sätestatud kriteeriumide vastuvõtmise ajal, mis puudutab selle dekreediga hõlmatud plastijäätmeid.

Kui dekreeidi jõustumise ajal on pooleli *ad hoc*-taotlus anda teisesele plastist toormaterjalile jäätteks oleku lakkamise staatus, siis taotluse menetlemine lõpetatakse või aegub. Dekreeidi jõustumise ajal kohtus pooleliolevaid kohtuasju arutatakse ja lahendatakse dekreeidi jõustumise ajal kehtinud sätete kohaselt. Kui apellatsioonikohus tühistab otsuse, mille suhtes kehtivad dekreeidi jõustumise ajal kehtinud sätted, ja saadab asja läbivaatamiseks täies ulatuses, menetletakse asja ja lahendatakse otsus selle dekreediga kooskõlas.

Helsingi, 23. mai 2024. a.

Kai Mykkänen, kliima- ja keskkonnaminister

Johanna Routio, õigusküsimuste vanemametnik

1. lisa

Plastijäätmete liigid, mida on lubatud taaskasutamistoimingu sisendina kasutada, ja nende jäätmekoodid

Plastijäätmed	Jäätmekood
1. Plasti ja plasttoodete tootmisel tekkinud plastijäätmed	
a) Plasti tootmisel ja kasutamisel tekkivad plastijäätmed	07 02 13
b) Plasttoodete tootmisel tekkivad turukõlbatute plasttoodete jäätmed	16 03 04
c) Plasti vormimisel tekkivad plastijäätmed	12 01 05
d) Punktides a–c osutatud plastijäätmete mehaanilisel töötlemisel tekkinud eeltöödeldud plastijäätmed	19 12 04
2. Plastist ehitusjäätmed	
a) Ehitusel tekkivad plastijäätmed	17 02 03
b) Plastist isolatsioonimaterjalide jäätmed, mis tekivad ehitusel	17 06 04
c) Punktides a–b osutatud plastijäätmete mehaanilisel töötlemisel tekkinud eeltöödeldud plastijäätmed	19 12 04
3. Muud liigiti kogutud plastijäätmed	
a) Liigiti kogutud plastijäätmed põllumajandusest, aiandusest ja metsandusest	02 01 04
b) Kodumajapidamiste liigiti kogutud plastpakendijäätmed ja muud plastijäätmed ¹	15 01 02 20 01 39
c) Pandisüsteemi kaudu eraldi kogutud plastpudelid	15 01 02
d) Plastpakendijäätmed ja muud plastijäätmed, mis kogutakse või sorteeritakse tekkekohas tööstuses, kaubanduses ja teenustes eraldi ²	15 01 02
e) Punktides a–d osutatud plastijäätmete mehaanilisel töötlemisel tekkinud eeltöödeldud plastijäätmed	19 12 04
4. Segajäätmetest eraldatud plastijäätmed	
a) Ehitus- ja lammutusjäätmetest eraldatud plastkilejäätmed (17 09 04)	19 12 04

¹ Sisaldab eraldi või kollektiivselt kogutud plastpakendijäätmeid ja muid plastijäätmeid

² Sisaldab eraldi või kollektiivselt kogutud plastpakendijäätmeid ja muid plastijäätmeid

B) Tööstusest, kaubandusest ja teenustest eraldi kogutud energiajätmetest eraldatud plastpakendijätmed (20 01 99)	19 12 04
---	----------

OHTLIKE AINETE OHUKLASSID JA -KATEGOORIAD

- a) ohuklass 2.1 lõhkeained;
- b) ohuklass 2.2 tuleohtlikud gaasid;
- c) ohuklass 2.3 tuleohtlikud aerosoolid;
- d) ohuklass 2.4 oksüdeerivad gaasid;
- e) ohuklass 2.5 rõhu all olevad gaasid;
- f) ohuklass 2.6 tuleohtlikud vedelikud, 1. kategooria;
- g) ohuklass 2.7 tuleohtlikud tahked ained;
- h) ohuklass 2.8 isereageerivad ained ja segud, tüübid A–D;
- i) ohuklass 2.12 ained ja segud, mis kokkupuutel veega eraldavad tuleohtlikke gaase, 1. ja 2. kategooria;
- j) ohuklass 2.13 1. ja 2. kategooria oksüdeerivad vedelikud;
- k) ohuklass 2.14 1. ja 2. kategooria oksüdeerivad tahked ained;
- l) ohuklass 2.15 orgaanilised peroksiidid, tüübid A–D;
- m) ohuklass 3.1. äge mürgisus, 1., 2. ja 3. kategooria;
- n) ohuklass 3.5 sugurakkude mutageensus;
- o) ohuklass 3.6 kantserogeenne mõju;
- p) ohuklass 3.7 reproduktiivtoksilisus;
- q) ohuklass 3.8 mürgisus sihtelundi suhtes – ühekordne kokkupuude, 1. ja 2. kategooria;
- r) ohuklass 3.11 inimeste tervist kahjustavad endokriinseid häireid põhjustavad ained ja segud, 1. ja 2. kategooria;
- s) ohuklass 4.2 keskkonda kahjustavad endokriinseid häireid põhjustavad ained ja segud, 1. ja 2. kategooria;
- t) ohuklass 4.3 püsivad, bioakumuleeruvad ja toksilised (PBT) või väga püsivad ja väga bioakumuleeruvad ained ja segud (vPvB);
- u) ohuklass 4.4 püsivad, transporditavad ja toksilised (PMT) või väga püsivad ja väga liikuvad ained ja segud.

SULAVOOLAMISINDEKSI MÄÄRAMINE

Kui sulavoolamisindeks määratakse kuni 1500 kg kaaluva representatiivse prooviga, tehakse määramine standardi SFS-EN ISO 1133-1 kohaselt või mis tahes muu piisava analüütilise tundlikkuse, täpsuse ja reprodutseeritavuse meetodiga. Kui samast lähteainest saadud sisendit kasutatakse selleks, et toota ühesuguse materjalikvaliteediga teisest plastist toormaterjali, mille kogus ületab 1500 kg, piisab sulavoolamisindeksi kindlaksmääramiseks ühest teisese toormaterjali partiist võetud proovist.

Kui sulavoolamisindeks määratakse kindlaks iga teisese plastist toormaterjali partii kohta pideva mõõtmisena, määratakse sulavoolamisindeks iga partii puhul kindlaks reaajaliste mõõtmisandmete alusel.

Tuntud ja täiesti homogeense lähtematerjaliga kvantitatiivselt väikeste partiide korral võib sulavoolamisindeksi määramise asendada sisendi täpse kirjeldusega.